

Credință fără superstiții

Pr. Parfene Dumitru
Parohia Băsești

Credința autentică a fost amenințată de-a lungul timpului până-n prezent de diferite pericole și devieri cum ar fi: scepticismul, indiferentismul religios, ateismul, erezia, apostazia și paradoxal, chiar și în aceste vremuri avansate din punct de vedere științific și informațional, de acele credințe deșarte și manifestări ale rătăcirii religioase numite superstiții.

Fenomenul superstiției aparține vieții noastre sufletești negative. Fie datorită obiceiului moștenit de la alții, prin imitație, fie datorită unei impresii a sufletului nostru, la care colaborează mult întâmplarea sau coincidențele, individul rămâne cu anumite predispoziții psihice deviate, față de împrejurări, lucruri și oameni. El este gata a lega de acele împrejurări, lucruri și oameni, diferite puteri misterioase, favorabile sau defavorabile activității sau existenței sale, astfel că el caută a le evita sau a și le face favorabile. Individul crede astfel, că în ziua cutare a avut ghinion, din cauză că a întâlnit cu o pisică neagră, sau că i-a ieșit înainte un preot, sau o femeie cu găleata goală, un cortegiu funerar, ori că a plecat la drum cu piciorul stâng, sau într-o zi de marți etc.... Mai grave sunt cazurile de cupluri care evită căsătoria pe motiv că zodiile lor nu sunt compatibile sau superstițiile în legătură cu strigoii care n-au liniște în morminte și le părăsesc înainte de miezul nopții, făcând printre cei vii tot felul de năzdrăvenii și răutăți iar ca să fie pus în imposibilitatea de a ieși din morminte și de a-și face mendrele printre oameni, strigoiul trebuie așezat cu fața în jos în mormânt și străpuns în inimă cu un par. Dacă ghinionul este notoriu atunci superstițiosul apelează la puteri străine, mai mari decât ale lui spre a "ajuta" destinul să-și schimbe stihile. Atunci intră în acțiune diferitele practici vrăjitoarești, cu persoane meștere în descântat și la vrăjit, sau cu astrologi, chiromanți etc....

Totul se îmbracă în mister, totul devine mistic, ocult, ascuns, de neînțeles, dar cu toate acestea de urmat, din pricina fricii pe care le-o inspiră necunoscutul, acționat de puteri misterioase. Lăsat sau asvârlit într-o astfel de atmosferă de obscurantism mistic, omul devine fatalist, se abandonează întâmplării, devine pesimist și-și așteaptă la diverse soroace, norocul sau nenorocirile, pentru evitarea cărora e convins că nu poate face nimic, și ca urmare nici nu întreprinde nimic. Trăind într-o astfel de stare, omul

dezarmează în fața vieții, își orientează viața spre pasivitatea consumatorilor inconștienți de destin, își istovește puterile creatoare, își pierde conștiința puterii și a valorii umane, devine o simplă piesă sau unealtă în mâinile oricui. Fiind un amestec de frică și credință în ceva ireal, imaginar, care nu are nimic de-a face cu iubirea arătată de Mântuitorul nostru: "Să vă iubiți unii pe alții precum Eu v-am iubit pe voi" (Ioan 15,12), superstițiile întunecă rațiunea, slăbesc voința și consumă nebunește trăirile și sentimentele. Credința curată presupune rațiune, voință și sentiment. Rațiunea nu dizolvă credința, cum ar fi tentați să creadă unii, ci stă în slujba ei, dându-se lui Dumnezeu. Voința susține rațiunea în căutarea și cercetarea ei oferind imboldul necesar pentru a adera la adevărurile de credință iar sentimentul dă viață, căldură și intensitate credinței. Să nu uităm, deci că acolo unde știința și credința luminată stăpânesc sufletele superstiția dispăre.

Superstițiile, după învățătura de credință ortodoxă, nu sunt decât credințe deșarte, care se îndreaptă nu asupra revelației divine (descoperirii lui Dumnezeu în lume), ci asupra lucrurilor din lume, stabilind între ele legături false. Credințele în vise, zodiac și horoscoape, strigoii, iele, vârcolaci, vrăjitorie, semne, superstiții legate de zile, numere norocoase sau fatidice, persoane, animale faste sau nefaste sunt însoțite mereu de anumite practici oculte, vrăjitoarești ale acelor "specialiști" care profită de naivitatea și ignoranța superstițiosului. Aproape că nu există obiect sau act în viața noastră sau a celorlalte viețuitoare, pe care superstiția să nu le fi atins cu explicațiile sale fanteziste terorizând sufletele cu opreliștile lor sufocante. Practicile magice și superstițiile nu sunt produse de fenomenul religios. Ele s-au născut, parazitând, la periferia trăirii religioase, și există din imitarea unora dintre fenomenele religioase autentice

Biserica, prin Canoane sinoadelor ecumenice și locale precum și ale Sfinților Părinți, condamnă atât superstițiile, magia și vrăjitoria, cât și pe cei ce le practicăsau îndeamnă pe alții la practicarea lor. Canoanele prevăd ani de pocăință, fără Sfânta Împărtășanie (Canonul 24 al Sinodului Ancira din 314 d. Hr.), și chiar excluderea din comunitatea Bisericii (Canonul 36 al Sin. Din Laodicea sec. 4)

De la superstițiile cele mai "nevinovate" (purtarea de talismane, așa roșie la mâna pruncului, călcatul pe picior la cununie) și până la cele considerate tabu de cei ignoranți (lucru la câmp de Sfântul Foca pe 23 iulie, pisica neagră, întoarcerea din drum etc...), toate aceste credințe deșarte anulează un drept fundamental al omului și anume libertatea de acțiune. Omul devine constrâns în acțiunile sale de aceste opinii primitive fără a se mai simți responsabil și conștient atât de calitățile sale cât și de ajutorul lui Dumnezeu în toate împrejurările vieții. Mai în glumă mai în serios unii oameni deși recunosc că nu cred în superstiții, afirmă că "nu strică totuși să ai acoperire" sau folosesc în mod nepotrivit zicala "paza bună trece primejdia rea". Paza bună însă nu poate fi asigurată decât prin muncă și perseverență, atenție și concentrare, rugăciune și viață cumpătată și în general credință și nădejde în pronia divină. Superstițiile sunt un rău stăpân iar noi nu putem sluji la doi stăpâni, adică și lui Dumnezeu și acestor "basmă lumești". Câtă înțelepciune a pus poporul nostru în vorba: "Cină umblă să șadă pe două scaune rămâne pe jos" sau "Cine șade în două luntre cade în Dunăre". Vorba poporului vrea să spună că omul trebuie să fie întotdeauna hotărât: ori cu una ori cu alta, ori pe "scaunul lui Dumnezeu" ori pe "scaunul lumii". În capitolul 4 versetul 4 din Epistola lui Iacov găsim următoarea precizare: "Cine vrea să fie prieten cu lumea se face vrăjmaș cu Dumnezeu" sau îndemnul psalmistului „Gustați, și vedeți că e bun Domnul” (Psalmul 33,8) și păstrând amintirea acestei gustări neuitate prin lucrarea dragostei înțelegem toate, după cuvântul Apostolului: „Și aceasta mă rog, ca dragostea voastră să prisoască tot mai mult și mai mult, în cunostință și simțire, ca să pretuiți cele ce sunt de folos” (Filipeni 1, 9-10). Să prețuim credința noastră mărturisită de Biserică pentru că ea realizează și menține comuniunea cu Dumnezeu fiind totodată și o condiție a mântuirii noastre.

Curățindu-ne mintea de toate credințele deșarte lăsăm loc pentru adevărurile de credință cu adevărat folositoare și mântuitoare. O credință eliberată de superstiții ne asigură liniște și pace sufletească, că nu suntem părăsiți, că nu suntem sortiți hazardului, nefericirii, non sensului și absurdului, și poate fi, în același timp, darul nostru pentru Dumnezeu, sau "haina curată" cu care putem intra în Împărăția lui Dumnezeu.

Șahul și virtuțile creștinești

Pr. Parfene Dumitru
Parohia Băsești

"Jocul minții" a fost și rămâne unul dintre cele mai frumoase jocuri de modelare și cultivare a virtuților. Un bun șahist dovedește, asemenea unui bun creștin, răbdare, înțelepciune, respect față de aproapele său, prudență și anticipare în acțiuni, ambii apărându-și propriile valori fără a desconsidera pe ale celui alt. La șah dar și în viața de zi cu zi rezultatele muncii nu apar întotdeauna imediat, ci după parcurgerea unor etape în care nu lipsesc restricțiile, interdicțiile sau regulamentele iar bucuriile sau succesele sunt cu atât mai intense și mai curate cu cât și adversarul, respectiv aproapele, este mai bun, mai pregătit. La șah oamenii se pot bate fără violență, pot doborî fără a înjosi și pot câștiga fără a înșela, canalizând și reprimând într-un mod pașnic anumite porniri și instincte agresive.. Șahul ne oferă, de asemenea, această lecție a modestiei pionului care înaintează încet, pătritică cu pătritică până la transformarea lui în regină, scopul final fiind obținerea matului.. La fel și în cazul creștinilor simpli care smeriți trec prin toate încercările vieții pas cu pas, apărați doar de harul lui Dumnezeu care dă tărie în urcușul duhovnicesc, aceștia ajung în Împărăția cerurilor la asemănarea cu Dumnezeu sau la acea stare de desăvârșire de care vorbea Sfântul Pavel "nu mai trăiesc eu ci Hristos trăiește-n mine" Galateni 2,20

ISTORIOARE CU TÂLC

Timpul schimbării

La un bătrân călugăr, a venit într-o zi un tânăr pentru a se spovedi și a-i cere sfat. Din vorbă în vorbă, tânărul îi spuse:

-Părinte, sunt un om destul de rău. Aș vrea să mă schimb, dar nu pot. Am încercat să mă schimb dar nu am putut. Totuși eu sper că după ce voi mai crește, voi putea să mă schimb, nu-i așa?

-Nu, i-a răspuns bătrânul. Vino cu mine!

L-a dus pe tânăr în spatele chiliei, unde începea pădurea, și i-a spus:

-Vezi acest vlăstar?

-Da, părinte!

-Smulge-l!

Tânărul a scos brăduțul imediat. Mergând mai departe, călugărul s-a oprit lângă un brăduț ceva mai înalt, aproape cât un om.

-Acum scoate-l pe acesta.

S-a muncit băiatul cu pomisorul acela, dar cu puțin efort a reușit până la urmă să-l scoată. Arătându-i un brad ceva mai mare, călugărul i-a spus:

-Smulge-l acum pe acela.

-Dar e destul de mare, nu pot singur.

-Du-te și mai cheamă pe cineva.

Întorcându-se cu încă doi prieteni au tras ce au tras de pom și, cu multă greutate, au reușit, în sfârșit, să-l scoată.

-Acum scoateți bradul cel falnic de acolo, le spuse călugărul.

-Părinte, dar acela e un copac mare și bătrân, cu rădăcini adânc înfipte în pământ. Nu am putea niciodată să-l smulgem, chiar de-am fi și o sută de oameni.

-Acum vezi, fiule? Și apucăturile rele din suflet sunt la fel! Orice păcat pare la început inofensiv și fără mare importanță, dar, cu timpul, prinde rădăcini în ființa omului, crește și pune stăpânire din ce în ce mai mult pe sufletul tău. Cât este încă mic, îl poți scoate și singur. Mai târziu vei avea nevoie de ajutor, dar ferește-te să lași răul să se cuibărească adânc în suflet, căci atunci nimeni nu va mai putea să-ți-l scoată. Nu amâna niciodată să-ți faci curățenie în viață mai târziu va fi mult mai greu.

"Degeaba tăiem crengile păcatului în afara noastră dacă în noi rămân rădăcinile. Acestea vor crește din nou." (Sf. Grigorie Dialogul)

GHICITORI CREȘTINE

Și la greu, dar și la bine	Face subje pentru toți,	Dragostea de Dumnezeu
Să te porți cum se cuvine,	Pomenind pe vii, pe morți,	
Ca să spună-orice străin:	Învățându-ne prin toate	Raspunsuri: creștin,
"Uite un român.....!"	Iubirea pentru aproape	Patriarhie, preotul,
		cei 12 Apostoli
De Sfântul Dumitru lumea	Au plecat în patru zări,	
o să vie	Au bătut multe cărări,	
În pelerinaj pe deal, la.....!	Învățând pe toți mereu	